

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2019

Dátum: 12.11.2019

Čas: 10,00-14,00 hod.

Miesto: Mestské kultúrne stredisko Michalovce

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Cieľ pracovného stretnutia/workshopu: Prezentácia príkladov dobrej praxe pre vzájomnú inšpiráciu a motiváciu a následne hľadanie spoločných riešení, návrhov a podnetov, čo by samosprávy a organizácie potrebovali pre zapojenie do kampane Európsky týždeň mobility (ETM) a tiež, ako by vedeli/mohli/mali organizácie, inštitúcie podporiť myšlienku ETM.

Program:

1. Privítanie účastníkov workshopu a predstavenie programu - Andrea Štulajterová, poverená SAŽP koordináciou kampane ETM na Slovensku a Magdaléna Bernátová, facilitátorka podujatia

2. Prezentácie príkladov dobrej praxe z miest na Slovensku, so zameraním na inovácie, originalitu a efektivitu:

- 1) Manažment mobility na Mestskom úrade v Žiline a jeho pozitívne dopady na mobilitu v meste - Luboš Slobodník, MsÚ, Žilina
- 2) Aktivity realizované na podporu udržateľnej mobility v Košiciach - Veronika Urbanovičová, Správa mestskej zelene, cyklokoordinátorka, Košice
- 3) Rýchle riešenia pre podporu nemotorovej dopravy v našich mestách/obciach - Peter Rozsár, Cyklokoalícia Bratislava
- 4) Príklady dobrej praxe podujatí a trvalých opatrení, organizované na Slovensku počas kampane ETM, Andrea Štulajterová, poverená SAŽP koordináciou kampane ETM na Slovensku

4. Obed

5. Moderovaná diskusia pod vedením Jána Roháča z Nadácie Ekopolis a Magdalény Bernátovej, M.B. Consulting

- 1) Trvalé opatrenia udržateľnej mobility v mestách/obciach – výmena skúseností medzi samosprávami a organizáciami pri plánovaní a realizácii efektívnych opatrení, ako navrhovať a realizovať efektívne opatrenia a aké konkrétne sa osvedčili v praxi
- 2) Zapojenie širokej verejnosti, inštitúcií, organizácií - ako motivovať a zapájať širokú verejnosť k súčinnosti, zapájanie do kampaní, skúsenosti a ich dopady na udržateľnú mobilitu v mestách/obciach

6. Zhrnutie záverov z diskusie

Zápis z workshopu a výstupy moderovanej diskusie

Po úvodnom privítaní účastníkov a predstavení cieľov stretnutia pozvaní lektori predstavili účastníkom svoje prezentácie. Z prezentácií sa účastníci dozvedeli podrobnosti o práci manažéra mobility na MsÚ v Žiline a o tom, aké pozitívne dopady má práca manažéra celkovo na mobilitu v meste. Z ďalšej prezentácie sa účastníci dozvedeli, ako agendu mobility riešia v Košiciach, kde túto tému zastrešuje Správa mestskej zelene. Tretí v poradí bol

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2019

prezentujúci z Cyklokoalície, ktorý poskytol veľmi cenné podnety, ako rýchlo a lacno je možné zrealizovať opatrenia na podporu udržateľných foriem dopravy. Posledná prezentácia poskytla účastníkom množstvo príkladov podujatí a trvalých opatrení, ktoré mestá na Slovensku organizovali/realizovali počas posledných rokov a podujatia zaujali hodnotiacu komisiu, ktorá každoročne vyberá víťazov 3 kategórií v národnej súťaži o cenu ETM.

V druhej časti programu facilitátori viedli diskusiu na obidve plánované témy.

Z diskusie o prvej téme - Trvalé opatrenia udržateľnej mobility v mestách/obciach

Aké opatrenie by ste urobili vo svojom meste, obci, ak by ste mohli vybrať len jedno?

- Opatrenie, ktoré by bolo prínosom čo najväčšiemu počtu ľudí a bolo by lacné – zamedzenie parkovaniu áut všade tam kde na to nie je vyčlenený priestor a prekáža chodcom/cyklistom (na chodníkoch, a pod.) – osadiť napr. kvetináče, alebo iné pevné bariéry, nakoľko Mestská polícia nemá kapacitu na to, aby to denne kontrolovala
- parkoviská na železničných, alebo autobusových staniciach, okrajoch miest
- Z začať diskutovať o mimoúrovňovom križovaní ciest, ako zvýšiť bezpečnosť cyklistov a chodcov
- cyklostojany/nosiče na autobusoch, alebo možnosť ich prepravy v autobuse/zástupcovia verejnej dopravy “zatiaľ neprišla taká požiadavka, ale je to technicky možné”
- Opravovať, čo sa zle zrealizovalo za posledných 10 rokov,
- Zriadiť na mestskom úrade manažéra mobility – nie je možné túto prácu trvalo suplovať externistami – občianskym združením, pretože OZ nie je súčasťou všetkých interných procesov, pri ktorých by zamestnanec – manažér mobility bol prítomný, OZ/externista môže byť len tam, kde ich prizvú, týka sa to napríklad rokovaní s investormi, kde je potrebné žiadať, aby cykloinšfraštruktúra vyžiadaná samosprávou pri investícii bola urobená dobre – tj. kvalitne, s ohľadom na potreby cyklistov, chodcov aj vodičov, ako aj na verejný priestor.
- zriaďovať v mestách bus pruhy (pasívna preferencia), prípadne bus+cyklista
- svetelná signalizácia na križovatkách s preferenciou verejnej dopravy (aktívna preferencia)

Diskusia o rôznych opatreniach udržateľnej mobility v mestách/obciach – aktuálny stav, príklady, možnosti:

- Príklad zo Žiliny – nainštalovali “biskupské čapice”, aby prestali vodiči parkovať na chodníkoch, opatrenie bolo úspešné, všetko robíme preto, aby sme zabránili množstvu vozidiel vo verejnom priestore, zábrany sú efektívnymi opatreniami, netreba na to najímať zamestnancov, mestská polícia nestíha v tejto oblasti dohliadať na celé mesto,
- Obec Margecany má 1900 obyvateľov, mali problém sa parkovaním pri železničnej stanici, kam dochádzajú ľudia z okolia k vlakom, stáli po celej obci – situácia sa zmenila, keď vybudovali parkoviská pri železničnej stanici a poskytujú tam bezplatné parkovanie,

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2019

zatiaľ nie je rozšírené, že by prichádzali k vlakom obyvatelia bicyklami, stojany na bicykle tam sú,

- Opačný príklad z Malaciek – tam je v pláne pri železničnej stanici postaviť obrovské kryté parkovisko pre bicykle,
- V Margecanoch už 8x organizovali “in-line hodinovku” – uzavreli na dve hodiny cestu okolo Ružína (je mimo hlavného ťahu), o obmedzeniach pre motorovú dopravu sú informácie na verejnosti 2 týždne vopred,
- Arriva testuje na dvoch autobusoch v Ružomberku nosiče za autobusmi, na linkách od železničnej stanice k rekreačným strediskám, ak sa to osvedčí, plánujú to používať aj inde, celoplošne, šoféri pri nakladaní a vykladaní bicyklov pomáhajú, spotreba nie je vyššia ako pri rovnakej trase bez nosiča, takúto požiadavku už avizovali aj z Košíc, hlavne v turistickej sezóne aspoň na 1 linku,
- Viaceré samosprávne kraj dotujú už niekoľko rokov cyklobusy, sú populárne a pribúdajú destinácie, kam jazdia, hlavne cez víkendy/v sezóne, pomáha to tak, že do prírody nechodia ľudia vlastnými autami, pri presune za cieľom, ktorým je cykloturistika, tiež je to forma osvety a výchovy k pozitívnemu postoju k udržateľnej mobilite ako takej,
- Problémom sú nebezpečné križovatky, do ktorých často vyústi aj bezpečná cyklotrasa, je potrebné budovanie mimoúrovňových križovatiek, ako súčasť cyklistickej infraštruktúry, na Slovensku to zatiaľ nie je realitou, Ak je cyklotrasa prerušovaná viacerými nebezpečnými križovaniami, je to pre cyklistu stresujúce, nebezpečné, preto je aj vybudovaná cyklotrasa využívaná menej, aký má potenciál. v Barci v Košiciach je nadjazd, mimoúrovňová križovatka je plánovaná aj pri stavbe D4 – R7,
- Dalo by sa to riešiť aj bez vynaloženia financií z mestského rozpočtu – stačí žiadať pri každej investičnej výstavbe v meste napr. pri výstavbe obchodného domu, aj vybudovanie bezpečného prístupu a parkovania pre cyklistov
- Arriva – pripravuje v Michalovciach a Trebišove v rámci terminálov aj parkoviská pre bicykle, v západnej Európe sa napríklad pri takýchto opatreniach značne zvýšil počet ľudí dochádzajúcich na vlak/autobus, ak majú možnosť bezpečného zaparkovania svojho bicykla,
- Autobusové pruhy – v Bratislave si ich chvália, ale nie vodiči áut, v Banskej Bystrici je to veľká tém už dlhšie, ale zároveň sa odkladá na čas, keď sa bude pripravovať Plán udržateľnej mobility – aj tento proces sa stále odsúva na neskôr, no dopravná situácia si to vyžaduje už čo najskôr, dôvodom odkladania je hlavne to, že mesto na to nemá personálne kapacity a na externého dodávateľa mesto nemá zatiaľ vyčlenené financie, čaká sa na eurofondy, V Košiciach majú bus pruhy len na krátkom úseku na Štúrovej ulici, v meste je veľa štvorpruhových ciest, kde by bol priestor na zriaďovanie ďalších bus pruhov, prípadne bus+cyklista no zatiaľ nie je politická vôľa
- Otázkou je, aké iniciatívy a inštitúcie vytvárajú tlak na opatrenia ako sú bus pruhy, na preferenciu MHD, kým v oblasti cyklodopravy sú aktívne organizácie, združenia, v otázke zvyšovania významu a zlepšovania kvality MHD nie sú žiadne zoskupenia, iniciatívy. Zväz autobusových dopravcov?

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2019

- Plánovacie dokumenty v oblasti udržateľnej mobility – stáva sa, že si samosprávy dajú externe urobiť takéto dokumenty, ktoré sú finančne, aj časovo náročné, pritom ich neverifikujú, neaktualizujú, nepracujú s nimi ďalej.
- Samosprávy by mali viacej pracovať s dátami a na ich základe plánovať a realizovať opatrenia

Z diskusie o druhej téme - Zapojenie širokej verejnosti, inštitúcií, organizácií

Čo v kampaniach, ktoré ste organizovali, fungovalo a čo nefungovalo?

- Pravidelnosť aktivít, zvyk na to, že sa niečo pravidelne organizuje, podnieti ľudí, aby sa zúčastnili podujatia na rok, takže napríklad raňajky pre cyklistov Do práce na bicykli a Európsky týždeň mobility sú z roka na rok viac obľúbené, narastá počet účastníkov
- Každá úspešne zrealizovaná aktivita vytvára pozitívny dopad na verejnosť, dáva im podnety na rozmýšľanie, vytvára priestor na získanie informácií o pozitívnych dopadoch aktívnych foriem dopravy po meste – zvyšuje sa povedomie
- V rámci kampane Do práce na bicykli, ako aj Európsky týždeň mobility všetky zapojené subjekty dostanú hotové propagačné materiály v jednotnom dizajne, príručky s metodikou komunikácie – bohužiaľ, niekedy v samosprávach nemajú kapacity na ich použitie v kampani, alebo to nie je prioritou.

Áké cieľové skupiny zapájate, alebo ako je možné zapojiť sa do kampaní a zavádzaní opatrení na podporu udržateľnej mobility?

- Firmy sú dobrým partnerom v kampani Do práce na bicykli, pretože ak sa zapoja, majú na to určeného človeka – firemného koordinátora, deje sa to často aj na základe záujmu zamestnancov, niekde to využívajú ako firemný teambuilding, počas organizovania kampane sa podarilo motivovať stovky firiem, aby sa zapojili, tým sa vytvára tlak na zamestnávateľa, aby zlepšoval podmienky pre zamestnancov, ktorí dochádzajú do práce na bicykli (napr. stojany, šatne ap.),
- Firmy hlavne nadnárodné organizujú pre zamestnancov napr. deň mobility, alebo deň bez áut v rámci kampane ETM
- Samosprávy sú kľúčová cieľová skupina, majú však rôzne prístupy, niektoré sú veľmi aktívne, iné menej, dôležité je, aby mali koordinátora, ktorým môže byť zamestnanec, alebo externista/externé združenie, tiež je dôležitá spolupráca vedenie samosprávy – koordinátor kampane – útvar propagácie a komunikácie,
- Nevýhodou je, keď v samosprávach nie je človek, ktorý by mal v pracovnej náplni tému udržateľná mobilita – je to prierezové téma, preto nie je vopred dané, na ktorom oddelení má taký zamestnanec pôsobiť, môže to byť doprava, životné prostredie, odbor rozvoja, propagácie apod., udržateľná mobilita sa týka aj školstva, sociálnych vecí atď., je tu potrebná spolupráca rôznych oddelení, Záleží od vedenia mesta, či takúto agendu niekomu na úrade prideliť.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2019

- Ďalšou cieľovou skupinou sú žiaci a študenti, ktorých je najvýhodnejšie osloviť prostredníctvom škôl a pedagógov a pedagogičiek, deti majú zasa vplyv na postoje svojich rodičov,
- Mladí ľudia majú v súčasnosti vzťah k životnému prostrediu a svojmu okoliu, aktívne sa zaujímajú, sú kreatívni – je vhodné osloviť ich ako dobrovoľníkov, ako účastníkov, ako kreatívco, alebo ambasádorov kampaní, ako aj pri tvorbe a presadzovaní opatrení udržateľnej mobility, je možné ich osloviť cez rôzne mládežnícke zoskupenia, mládežnícke parlamenty, žiacke školské rady, školy, univerzity, začali sa rozbiehať “pešibusy”
- Dôležitou cieľovou skupinou sú vodiči, ktorých je potrebné získavať pre udržateľné opatrenia – aj vodiči a ich rodiny sú tými, ktorí užívajú verejný priestor, ktorých ovplyvňuje v súčasnosti a bude ovplyvňovať v budúcnosti stav životného prostredia,
- Ministerstvá, inštitúcie, ako samosprávne kraje, mestské úrady – niektoré sa zapájajú, motivujú svojich zamestnancov napr. do kampane Do práce na bicykli, alebo napr. Ministerstvo dopravy počas ETM uzatvára parkovisko pred ministerstvom na jeden deň a organizuje tam “deň mobility” súťaže, hry, detské dopravné ihrisko,

Záver:

V závere podujatia p. Bernátová, facilitátorka podujatia, ako aj organizátor a partneri podujatia poďakovali prítomným za účasť a za aktivitu v rámci moderovanej diskusie.

Poznámka: Zápis, prezentácie a fotografie z podujatia budú publikované aj na webovej stránke: www.eurotm.sk

Zápis spracovala: Andrea Štulajterová, Magdaléna Bernátová
V Banskej Bystrici, 12.11.2019